

שנדחה מפני הטומאה בפסח ראשון, אלא אפילו נדחה מטעם אחר כגון שהיה בדרך רחוקה או שגג ונאנס, ובפסח שני הוא טמא ג"כ נדחה מפסח שני, ומש"א "מפני טומאה דחיתיו" היינו דחוינן דהתורה דחתה אותו מפסח ראשון מפני הטומאה, ע"כ גם בפסח שני אינו עושה בטומאה, אבל אין חילוק מאיזה טעם נדחה, מ"מ פסח שני אינו דוחה טומאה.

דף צ"ו ע"א

בגמ': אלא מעתה והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש הזה הכי נמי זה טעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה אחר טעון ביקור וכו', אלא ההוא זה למעוטי פסח שני דכוותיה.

החתם סופר (חיו"ד סי' רל"ג) באמצע תשובתו כינה ליום יו"ד אייר "יום בקור פסח שני". ובספר ליקוטי הערות על תשוב' חת"ס (שם) הביא משו"ת פני מבין ומשו"ת יד יצחק ומספר אמרי יואב ועוד שתמהו על החת"ס מהא דמבואר כאן בהדיא דפסח שני נתמעט מביקור מומים. ומובא שם מספר מנחת סולת [על ספר החינוך מצוה ה'] שהעיר על הגמרא דקאמר דהזה ממעט פסח שני דכוותיה ופירש"י דכוותיה היינו שהוא יום אחד כמו פסח מצרים, דא"כ תקשי לרבי יהודה (לעיל כח:) שסובר לחד לישנא דפסח מצרים נוהג כל שבעה, דלפ"ז הרי אדרבא נתמעט יותר פסח ראשון שדומה לפסח מצרים אבל פסח שני שהוא רק יום א' ואין דומה לפסח מצרים לא נמעט, וכתב דאם נאמר דבאמת לר"י פסח שני צריך ביקור יש ליישב דברי החת"ס ולומר שכוונתו במש"כ דיו"ד באייר הוא יום ביקור פסח שני הוא לדעת רבי יהודה.

עוד כתב במנחת סולת דלולא פירש"י ותוס' היה אפשר ל דגם פסח שני צריך ביקור, והא דקאמר פסח שני דכוותיה היינו פסח שני במדבר אבל פסח שני לדורות טעון ביקור, ולפ"ז גם מתיישבים דברי החת"ס. [ולפי דבריו מיושב גם קושית המלא הרועים בסוגיין, ע"ש].

★★

עוד מובא בליקוטי הערות על תשו' חת"ס מספר אור פני יהושע להגה"צ ר"י בוקסבוים מגאלאנטע שמיישב דברי החת"ס שכינה יו"ד באייר "יום ביקור פסח שני" והוא לכא' נגד סוגיא מפורשת דהכא, עפ"י דברי הגאה"ק ר' שלום מבעלז זי"ע שאמר לדקדק על דברי בעל הגדה זכר למקדש כהלל

מלעשות הפסח על היחיד שלא יבא הפסח לידי נותר, וכתב דבזה מובן אמאי הוסיפה הגמ' הא דכמה דאפשר לאהדורי מהדרינן, אבל לפי תוס' קשה [ועי' ברש"י].

ועי' בשפת אמת שר"ל בכוונת הגמ' כאן, דאם לא נשאר רק אחד מישראל שלא עשה פסח ראשון אין עושין פסח שני, אבל כשיש הרבה שלא עשו, שפיר מקריב כל אחד פסח שני לעצמו.

★★

בגמ': שאין שוחטין הפסח על היחיד דכמה דאפשר לאהדורי מהדרינן.

פירש"י דכמה דאפשר לאהדורי אחר טמא חבירו להימנותו עמו מהדרינן כגון לטמא אחד בשרץ. החפץ חיים זצ"ל בזבח תודה לעיל פ"ח (כג.) תמה על רש"י דמי ישמע לנו לטמא עצמו בידיים כדי להקריב פסח שני להטיב בזה לחבירו, וכי אומרים לאדם חטא כדי שיזכה חבירו. וכתב דלולא פירש"י היה נראה בפשיטות דצריך הטמא לחפש אחד טמא ולהצטרף עמו כדי שלא ישחט הפסח על היחיד.

דף צ"ה ע"ב

בגמ': אפשר ישראל שוחטין את פסחיהן ונוטלין את זולביהם ואין אומרים ה"ל.

פירש"י דכיון דדבר מצוה הוא טעון הלל, האדר"ת בקונט' זכר למקדש תמה דא"כ נחייב בהלל גם באכילת מצה, ועוד אמאי לא קאמר הגמ' דזה הטעם של הלל של אכילת פסח.

וכתב דאולי יש לומר דמצות הלל לא תקנוהו בתחילה רק לאמרו ברבים, וע"כ לא תיקנו הלל רק בשחיתת הפסח שנעשה בכל ישראל וא"א ביחיד והשמחה עצומה ביותר. וכן בנטילת לולב שמצותו היה ביום הראשון בבית המקדש בבוא כל ישראל ליראות במקדש, אבל אכילת מצה ופסח היו ביחיד.

★★

בגמ': מ"ט דת"ק מפני טומאה דחיתיו יחזור ויעשה בטומאה.

כתב המנחת חינוך (מצוה ש"פ אות ט"ו) ודע הא דמבואר בלשון הש"ס "מפני טומאה דחיתיו" לאו דוקא לאיש